

【爐香讚】

爐香乍爇 法界蒙薰
諸佛海會 悉遙聞 隨處結祥雲
誠意方殷 諸佛現全身
南無香雲蓋菩薩摩訶薩（三稱）

【三皈依】

南無皈依佛 皈依法 皈依僧（三稱）

【發菩提心】

我今發心 不為自求 人天福報 聲聞緣覺 乃至權乘
諸位菩薩 唯依最上乘 發菩提心 願與法界眾生
一時同得 阿耨多羅三藐三菩提

【四弘誓願】

眾生無邊誓願度 煩惱無盡誓願斷
法門無量誓願學 佛道無上誓願成

【歸命本師】

南無本師釋迦牟尼佛（三稱）

【開經偈】

無上甚深微妙法 百千萬劫難遭遇
我今見聞得受持 願解如來真實義

「圓滿法藏·佛典漢譯」

現行譯文凡例

v1.1

2020年10月22日

壹、通則

一、讀者與譯文類型界定

本翻譯計畫所設定的目標讀者為一般信眾，而非學術界。在考證與文字的運用方面，固然會盡力參考文獻學、佛學研究等相關學科的研究取徑與成果，但因本計畫所著眼者，在於盡可能的正確傳達佛法義理，促進經文的可流通性，因此容有未能兼顧前述學科研究目的與學科規範之處，箇中有所取捨，在所難免。望識者諒察。

二、關於譯文品質

1. 「信達雅兼備」是人們對於各領域翻譯成果的理想期待，但在實務上，本計畫所公告的譯文是以「信實」和「通達」為務，至於「典雅」的目標，則有待譯文公告後，廣徵諸家見解，再逐漸修潤，方能更趨近理想。

2. 線上版公告後，僅以「暫行電子版」的形式流通，仍非定稿。

三、關於格式

1. 譯文標有 [sic.] 註記處，表示該處存疑、待考，或有訛誤，但仍依原文錄入。

2. 凡遇有 [] 符號處，表示在 [] 內的文字乃原文所無，但為便利讀者理解與行文流暢，由譯者或編輯部補上。至於轉寫為現代書面語的版本當中，則不另行標註。

四、藏文原典選用與版本校勘

1. 本計畫選用原典為德格木刻版的《甘珠爾》與《丹珠爾》，漢藏對照本的藏文版本來源，係根據德格木刻版的圖檔，經電腦運算，進行

文字辨識 (OCR) 後所輸出的藏文文字檔。電腦檔案來源為 <https://github.com/Esukhia/derge-kangyur>。

2. 版本校勘方面，漢藏對照本的藏文部分，遇有 <> 符號並以上標方式註記處，表示該處在不同刻版間存在著差異。校勘對照本的依據，是以中國藏學中心出版的《中華大藏經》校勘本為主。校勘仍容有未盡理想之處，凡遇未及校勘之處，則由譯者或編輯部另於腳註中附帶說明。

3. 為避免造成在腳註中存在過多的版本校勘說明，因此讀者若欲詳知版本間的差異，請逕行參考 <> 內的校勘文字，擬不於經文中另行說明。

貳、關於翻譯《甘珠爾》（佛說部）

一、《甘珠爾》的譯文，以傳統佛經語文體呈現，並另行製作現代語文體版本，俾令不同閱讀偏好的讀者自行擇其所好。

二、《甘珠爾》的名相、一般詞彙使用與表述形式方面，以盡可能承繼、沿用漢文大藏經中既有的古譯為原則，亦即：譯詞以正確表達藏文原意為前提，但在譯詞的選用方面，則對照藏文原典文本與既有漢譯古本，盡可能準用或參考古代漢譯本的表述方式。

叁、關於將佛經語文體改寫為現代語文體

一、關於既有語彙的使用，採用保留原譯的原則。

1. 凡遇慣用語、成語或類似成語的陳述句處，在保留原狀不至於造成讀者閱讀障礙的前提下，不硬性改寫為現代語體文，以免反而造成文句生澀拗口。

2. 凡遇境界名稱、非專有名詞的術語等缺乏具體文獻佐證者，或為孤例者，則保留原譯，不進行改寫。

二、為令行文暢達，若遇同段文字的主詞重複時，將酌情刪除重複處；若遇文句順序需更動，以令文義表述符合漢文使用習慣者，或者需添加主詞以凸顯文義時亦同。

聖般若波羅蜜多二十五門大乘經

題 解

佛陀在須彌山頂諸天夜居處，與諸大比丘、菩薩、諸天、非人鬼神等共處之時，透過二十五法，向以祕密主金剛手菩薩為首的大眾宣說此一般若波羅蜜多的口訣教授。

原經並無跋文，也不屬於傳統所謂《十七部母子般若經》（ཡུབ་སྐུལ་བཅུ་བདུན་）之一。根據負責執行德格大藏經編纂工作的徐欽·楚臣仁欽（ལྷ་ཆེན་ལོ་ལྷ་བ་ཚུལ་ཆེན་རིན་ཆེན། 1697-1774）考證，本經是由班智達無垢友（Vimalamitra, circa 8th）所整理的（དག་པར་མཛེད་），其序分情節可見於桑耶寺「遍淨轉繞殿」（བསམ་ཡས་དགེ་བྱས་ཀྱི་སྒོར་ཁང་）上方壁面的繪畫中；我們可據此推測，在18世紀編纂德格版大藏經時，藏地的學者們是認同本經屬於「前譯時期譯作」的。徐欽亦指出，本經並未收入蔡巴噶舉版本《甘珠爾》（ཚལ་བ་བཀའ་འགྲུར་）的「般若部」，而是收入蔡巴版大藏經的「十萬怛特羅部」（མུད་འབྲུམ་）之中。此外，從本經所列聞法眷屬的身分以及經文中出現專屬密宗的詞彙（如：「大焰」[འབར་བ་ཆེན་པོ་]）等證據加以考量，本經很可能係屬密宗經典。

聖般若波羅蜜多二十五門大乘經

藏漢對照本

༄༅། །ཀྱ་གར་སྐད་དུ། །ལྷན་པ་ལྷ་བོ་དྲུ་ཉི་ཀ་སྐྱོ་སྤྲ་ར་མི་དྲ་ལྷ་ལ་རྒྱ་མ་མ་རྒྱ་ལྷ་ན་སྤྱ་ཅ།

梵語：Āryapañcaviṃśatikaprajñāpāramitāmukhanāmamahāyānasūtra.

བོད་སྐད་དུ། །འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐོ་ཉི་ལྷ་ཙ་ལྷ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།

藏譯：'phags pa shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i sgo nyi shu rtsa lnga pa zhes bya ba theg pa chen po'i mdo/

漢譯：聖般若波羅蜜多二十五門大乘經

(F 143b6)སངས་རྒྱལ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

頂禮一切佛菩薩。

(F 143b6)འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། །བཙམ་ལུན་འདས་རི་རབ་ཀྱི་ཚོམ་ལ་ལྷ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཚན་མོའི་གནས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱེ་བ་ཁྲག་གིས་འབྲུམ་པས་དུ་མ་དང་ཐབས་ཅིག་དུ་བཞུགས་
ཉི། དེ་ནས་བཙམ་ལུན་འདས་ལྷ་དང་། ལྷའི་བྱ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དང་། རླུང་ལྷ་དང་། ཉན་མ་ལའང་ལྷེད་དང་། ལྷ་
དང་། གཞོད་རྒྱུན་དང་། མིའམ་ཅི་དང་། སྲིན་པོ་དང་། རིག་སྤགས་འཆང་ཐམས་ཅད་དང་། འབྲུང་པོ་དང་།
ལོག་འབྲེན་དང་། ཤ་ཟ་དང་། ལྷ་དང་། མི་སྣང་བའི་མ་མོའི་ཚོགས་ཤིན་དུ་མང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དཔག་ཚད་

ལྷའི་དགྲིལ་འཁོར་བྱ་འདུས་པ་ཤ་སྟག་དང་། དག་སྒོང་སྒོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཅིང་མདུན་བྱ་བདར་
ནས་ཚོས་སྟོན་ཏེ།།

如是我聞：一時，世尊在須彌山頂諸天夜居處，與無量百千萬億菩薩俱。爾時一切諸天、天子、阿修羅、風神、迦樓羅、龍、夜叉、緊那羅、羅刹、持明咒者¹，及諸部多、邪師、畢舍遮、有形無形鬼母大眾等，極多甚廣，悉皆集會於此五百由旬道場；亦有比丘千二百五十人，周匝圍遶，列坐於前。[世尊]即為說法。

(F 144a1)དེ་ནས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལག་ན་དོ་རྗེ་རྗེ་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་། རིག་པའི་ཚོགས་དང་། རྒྱག་རྒྱའི་ཚོགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་། རིག་སྟགས་འཆང་
བྱི་བ་སྟག་བྱ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས། བར་སྐྱང་ལས་
བབས་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་རྒྱག་འཆོལ་ཏེ། བཙམ་ལྡན་འདས་ལ་ལན་གསུམ་བསྐྱོར་
བ་བྱས་ནས། རྩོགས་གཅིག་བྱ་འདུག་པ་དང་།

爾時金剛手菩薩摩訶薩為一切金剛部大眾圍遶，復為明者眾²、手印眾及多俱胝持明咒者周匝圍遶，往詣世尊所，從空中下，禮世尊足，遶佛三匝，卻坐一面。

(F 144a3)དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསང་བའི་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ལག་ན་དོ་རྗེ་ལ་བཀའ་སྐྱེལ་པ། གསང་
བ་པའི་བདག་པོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི་ངའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་བྱ་ཕྱིན་པའི་སྐོ་ཡིན་ནོ།།

爾時世尊告大祕密主金剛手曰：「祕密主！此等二十五法，是我之般若波羅蜜多門。

སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

「頂禮一切佛菩薩。

ཨོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྩི་ཇི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐོལ།།

嗡（Om），菩提心金剛是般若波羅蜜多門；

ཨོ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྦྱང་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐོལ།།

嗡，普賢行是般若波羅蜜多門；

ཨོ་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་ཉོན་ལུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐོལ།།

嗡，如意寶是般若波羅蜜多門；

ཨོ་འགོག་པ་མེད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐོལ།།

嗡，無滅是般若波羅蜜多門；

ཨོྭ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྣོལ།

喻，當生是般若波羅蜜多門；

ཨོྭ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྣོལ།

喻，一切識是般若波羅蜜多門；

ཨོྭ་འབར་བ་ཆེན་པོའི་ཚལ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྣོལ།

喻，大猷³法性是般若波羅蜜多門；

ཨོྭ་བཙོན་འགྲུས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྣོལ།

喻，精進是般若波羅蜜多門；

ཨོྭ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྣོལ།

喻，遍行一切是般若波羅蜜多門；

ཨོྭ་རྡོ་རྗེ་ཐམས་ཅད་བརྟན་པའི་སེམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྣོལ།

喻，金剛一切堅固⁴心是般若波羅蜜多門；

ཨོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐོལ།

喲，一切如來是般若波羅蜜多門；

ཨོ་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚོས་ཉིད་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐོལ།

喲，自性清淨之清淨法性智是般若波羅蜜多門；

ཨོ་ལས་རྣམ་པར་སྦྱང་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐོལ།

喲，淨治業是般若波羅蜜多門；

ཨོ་ངེས་པར་གཞིན་མཛེས་དོ་རྗེ་ཅན་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐོལ།

喲，決定妙害具金剛之『泮吒』（phat）字是般若波羅蜜多門；

ཨོ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐོལ།

喲，欲貪清淨是般若波羅蜜多門；

ཨོ་མཐོགས་པའི་དོ་རྗེ་ཅན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐོལ།

喲，迅疾金剛是般若波羅蜜多門；

ཨོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱའི་མཚོག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒོའོ། །

喻，一切如來最勝身是般若波羅蜜多門；

ཨོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་རྣམ་པར་དག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒོའོ། །

喻，一切如來清淨語是般若波羅蜜多門；

ཨོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་དྲི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒོའོ། །

喻，一切如來意金剛是般若波羅蜜多門。」

(F 144b4)བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལག་ན་དོ་རྗེ་དང་། ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་དེ་དག་དང་། ལྟ་དང་། མི་དང་། ལྟ་མ་ཡིན་དང་། དྲི་བར་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཡི་རངས་ཏེ། འཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོན་དོ།།

世尊說是語已，金剛手菩薩摩訶薩及諸眷屬、天、人、阿修羅、乾闥婆等世間 [大眾]，皆大歡喜，於世尊所說，稱揚讚歎。

(F 144b5)འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒོ་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྟ་བུ་བཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྫོགས་སོ།།

聖般若波羅蜜多二十五門大乘經

སྐད་གསར་ཚད་ཀྱིས་བཙུག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ།།

[跋] 依釐訂後之新字改定並抉擇

註釋

- 1 持明咒者：原文寫做 རིག་ལྷགས་འཆང་。由於本經的闡法大眾與《大日經》胎藏曼荼羅相近，是以此處所稱持明咒者，疑為胎藏曼荼羅金剛部院中的「持明仙」。待考。
- 2 明者眾：原文寫做 རིག་པའི་ཚོགས་，準確意義待考，應係指持密咒的修行人。
- 3 大焰：原文寫做 འབར་བ་ཆེན་པོ་。經查，在《甘珠爾大藏經》所收錄的顯宗經典中，僅見「大焰如來」（དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབར་བ་ཆེན་པོ་）一詞，出於大隋北印度三藏闍那崛譯《五千五百佛名神呪除障滅罪經》（CBETA, T14, no. 443, 德格版《甘珠爾》（Vol. 66, BDRC ID: W4CZ5369），餘經載有「大焰」一詞者，皆係密法經典，多歸入十萬恒特羅部。
- 4 一切堅固：原文寫做 ཐམས་ཅད་བརྟན་པ་，此詞於《甘珠爾大藏經》中較為罕見，其義待考。

【七佛滅罪真言】（三遍）

離婆離婆地 求訶求訶帝 陀羅尼帝 尼訶囉帝 毗黎你帝
摩訶伽帝 真陵乾帝 娑婆訶

【補闕真言】（三遍）

南無喝囉怛那哆囉夜耶 佉囉佉囉 俱住俱住 摩囉摩囉
虎囉 吽 賀賀 蘇怛拏 吽 潑抹拏 娑婆訶

【三皈依】

自皈依佛 當願眾生 體解大道 發無上心（問訊）
自皈依法 當願眾生 深入經藏 智慧如海（問訊）
自皈依僧 當願眾生 統領大眾 一切無礙（問訊）

【迴向文】

（一）

願以此功德 普及於一切
我等與眾生 皆共成佛道

（二）

願以此功德 莊嚴佛淨土
上報四重恩 下濟三途苦
若有見聞者 悉發菩提心
盡此一報身 同生極樂國

(三)

文殊師利勇猛智 普賢慧行亦復然
我今迴向諸善根 隨彼一切常修學
三世諸佛所稱歎 如是最勝諸大願
我今迴向諸善根 為得普賢殊勝行
我此普賢殊勝行 無邊勝福皆迴向
普願沉溺諸眾生 速往無量光佛刹

《聖般若波羅蜜多二十五門大乘經》 編譯團隊：

講經法師：堪布確英多傑

譯者：胡進杉

審潤、編輯：圓滿法藏編譯委員會

設計排版：王紹宇、張春靜